

11 november 2024

Per e-mail verstuurd

Betreft: statement ORR Bed-Bad-Brood

Geachte collegeleden van de gemeente Rotterdam, geachte kabinetsleden,

Beste burgemeester Schouten, wethouder Achbar, wethouder Buijt, minister-president Schoof en minister Faber,

U bent samen bestuurlijk verantwoordelijk voor de naleving van de Algemene wet bestuursrecht, lokale verordeningen en regels, mensenrechten en kinderrechten en het gehoor geven aan uitspraken van het Hof van Justitie van de Europese Unie. Als lokale ombudsman houd ik toezicht op de wijze waarop het gemeentebestuur invulling geeft aan deze vereisten van goed bestuur, mede in het licht van de Venice Principles. Ik stel hier een aantal dringende zorgen aan de orde die betrekking hebben op lokale en landelijke verantwoordelijkheden.

Op 10 oktober vroeg ik het Rotterdamse college om een reactie op de recente uitspraak van het Europese Hof in [zaak C-352/23](#). In mijn bericht benadrukte ik dat de humanitaire impact van deze uitspraak, in combinatie met de afschaffing van de bed-bad-broodregeling door het Rijk, tot onaanvaardbare situaties zal leiden. Niet alleen in Rotterdam, maar in het gehele land.

Ondanks eerdere raadsdebatten heeft Rotterdam, anders dan andere steden, nog geen concrete stappen gezet om voorlopig gedurende één jaar de LVV-voorzieningen uit eigen middelen te bekostigen. Hierdoor ontstaat een situatie die mij, als ombudsman, dwingt mijn standpunt publiekelijk kenbaar te maken.

Ik ben ervan op de hoogte dat het Rotterdamse college achter de schermen intensieve gesprekken voert met het kabinet om tot een oplossing te komen. Het kabinet blijft echter bij zijn besluit om te stoppen met het bekostigen van de LVV-voorzieningen uit rijksmiddelen. Tegelijkertijd werkt het college hard om binnen de reikwijdte van zijn verantwoordelijkheid - die loopt tot 31 december 2024 - zorg en bescherming te waarborgen voor de meest kwetsbare mensen, vooral zij die een verhoogd risico lopen om op straat te overlijden in de aanloop naar 1 januari 2025.

In mijn brief van 18 oktober stelde ik het Rotterdams college voor om samen met mij als ombudsman een krachtig signaal af te geven aan het Rijk over de mogelijk onaanvaardbare situaties die in Rotterdam kunnen ontstaan en de noodzaak voor het Rijk om hierin zijn verantwoordelijkheid te erkennen en nemen.

ombudsman
rotterdam
rijnmond

Bezoekadres

Batavierenstaat 15-35
3014 JH Rotterdam
5e etage

Contact

0800-0802 (gratis)
info@orr.nl

Instagram

@orr_geeftgehoor

LinkedIn

ORR_geeftgehoor

Facebook

Ombudsman
Rotterdam-Rijnmond

Tijdens mijn gesprek op 6 november met wethouder Achbar, namens het college, heb ik het vertrouwen gekregen dat het college zijn humanitaire verantwoordelijkheid voor de meest kwetsbare mensen zal nakomen. Ondanks dat ik geen specifieke persoonsgebonden bewijzen hiervoor heb opgevraagd, heb ik vertrouwen in de toezegging van het college aan de gemeenteraad om mensen niet in mensonterende en mensenwaardige omstandigheden te laten belanden.

Mijn zorg richt zich echter ook op de groep mensen die momenteel gebruikmaakt van de LVV-regeling (bed-bad-brood) en nog niet direct in levensgevaar verkeert. Op 1 januari 2025 valt de verantwoordelijkheid voor deze groep geheel onder het Rijk. Inclusief ongedocumenteerde en uitgeprocedeerde medemensen die geen toegang hebben tot de LVV-regeling en op straat overleven in de marges van de samenleving.

Als het Rijk zijn verantwoordelijkheid niet neemt, zal dit resulteren in een onveiligere en mensonterende situatie in Rotterdam, waarbij ook de verantwoordelijkheid van het college in het geding komt.

Als ombudsman begrijp ik dat er een grens is aan de mogelijkheden voor uitgeprocedeerden en ongedocumenteerden om in Nederland te blijven. Respect voor onze rechtsstaat houdt ook in dat van deze mensen verwacht mag worden ze zelf het initiatief nemen om terug te keren naar hun land van herkomst. Echter, niet iedereen kán (vrijwillig) vertrekken. Ondanks de aangeboden hulp en begeleiding is terugkeer soms onmogelijk, doordat landen hun burgers weigeren terug te nemen of noodzakelijke documenten ontbreken.

Ik word benaderd door verschillende partijen in de stad, collega-ombudsmannen in andere grote steden, en de inspectie Toezicht Sociaal Domein met de vraag of ik de beslissing tot het stopzetten van de LVV-bekostiging als onaanvaardbaar beschouw.

Dat doe ik.

Ik doe een dringend beroep op u om de genomen besluiten te heroverwegen: zowel het stopzetten van de LVV-bekostiging door het Rijk als het besluit om deze voorziening niet zelf te bekostigen vanuit de gemeente Rotterdam. Daarnaast vraag ik u om met een plan te komen om uitvoering te geven aan de uitspraak van het Europese Hof en structurele oplossingen te bieden voor hen die niet kunnen terugkeren naar hun land van herkomst (bijvoorbeeld een generaal pardon). In andere steden speelt deze kwestie over een jaar, maar in Rotterdam al op 1 januari 2025.

Ik vraag u als medeoverheden om hierin als één overheid, gezamenlijk, vanuit *samenaarschap* op te treden. Mocht dit niet haalbaar zijn, dan verzoek ik het Rijk om Rotterdam de financiële middelen te bieden om de LVV-voorzieningen op peil te houden. Rotterdam en zijn inwoners mogen niet de dupe worden van deze landelijk (te nemen) verantwoordelijkheid.

Het besluit van het Rijk om de LVV-bekostiging stop te zetten, samen met de uitspraak van het Europese Hof, komt op een moment waarop Rotterdam juist een actieplan ontwikkelt om dak- en thuisloosheid te bestrijden. Als ombudsman wijs ik u erop dat de stopzetting van de LVV-bekostiging voor gemeenten in strijd is met mensenrechten, onrust veroorzaakt in de gemeenteraad, en druk legt op de betrokken partners bij de vormgeving van het actieplan.

Ik vertrouw erop dat het kabinet op 1 januari 2025 paraat staat om de humanitaire verplichtingen in Rotterdam na te komen. Brengen wij de LVV'ers met een bus naar u, of haalt u hen in Rotterdam op om hen de bed- bad-broodzorg te bieden die zij verdienen en nodig hebben?

Met vriendelijke groet,

Marianne van den Anker
Ombudsman Rotterdam-Rijnmond